

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Β' ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Για τα δεσποζόμενα και τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς και την προστασία των ζώων από την εκμετάλλευση ή τη χρησιμοποίηση με κερδοσκοπικό σκοπό»

I. Γενικές παρατηρήσεις

A. Το φερόμενο προς συζήτηση και ψήφιση Νσχ, όπως διαμορφώθηκε μετά την επεξεργασία του από την αρμόδια Διαρκή Επιτροπή της Βουλής, αποτελείται από 24 άρθρα. Σκοπός του Νσχ είναι η μεταρρύθμιση του ισχύοντος νομικού πλαισίου που αφορά στα δεσποζόμενα και τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς, από το ρυθμιστικό πεδίο του οποίου διέλαθε, όπως αναφέρεται στην Αιτιολογική Έκθεση, ιδίως ένα οργανωμένο σύστημα σήμανσης και καταγραφής τους, καθώς και η αποτελεσματική αντιμετώπιση των θεμάτων καλής μεταχείρισης και ευζωίας των ζώων (βλ. Αιτιολογική Έκθεση, σελ. 1).

Στο πλαίσιο αυτό, επιχειρείται η οργάνωση ενός σύγχρονου και συνεκτικού ρυθμιστικού πλαισίου προστασίας, ευζωίας και καλής μεταχείρισης των δεσποζόμενων και των αδέσποτων ζώων συντροφιάς.

Μεταξύ των βασικών καινοτομιών του ως άνω θεσπιζόμενου πλαισίου, περιλαμβάνεται ο ορισμός της ευζωίας ως του συνόλου των κανόνων προστασίας, καλής μεταχείρισης, κατάλληλων συνθηκών διαβίωσης, ιατρικής περίθαλψης και άσκησης των ζώων συντροφιάς (άρθρο 1). Ορίζονται οι αρχές και οι φορείς για την προστασία και τη σήμανση των ζώων και ορίζονται οι αρμοδιότητές τους (άρθρο 2 και 3). Δημιουργείται διαδικτυακή βάση δεδομένων με τα στοιχεία των δεσποζόμενων και των αδέσποτων ζώων συντροφιάς που έχουν σημειωθεί, καθώς και των ιδιοκτητών των δεσποζόμενων ζώων (άρθρο 4). Επανακαθορίζονται οι υποχρεώσεις των ιδιοκτητών ζώων συντροφιάς, όσον αφορά ιδίως στη σήμανση και την τήρηση των κανόνων ευζωίας, οι οποίοι συγκεκριμενοποιούνται (άρθρο 5. Βλ. και ν. 1197/1981 και ν.

2017/1992). Θεσπίζεται η απαγόρευση συμμετοχής ακρωτηριασμένων ζώων συντροφιάς σε κάθε είδους εκθέσεις (άρθρο 7). Αναδιοργανώνεται το σύστημα περισυλλογής και περίθαλψης αδέσποτων ζώων συντροφιάς (άρθρο 9). Θεσπίζεται απαγόρευση χρησιμοποίησης των ζώων σε τσίρκα, θιάσους και επιχειρήσεις συναυλιών και επιδείξεων ή καλλιτεχνικές και άλλες ψυχαγωγικές εκδηλώσεις. Η ως άνω απαγόρευση είναι «απόλυτα συμβατή με τις αξίες και τις αρχές που πρέπει να διέπουν μία δημοκρατική κοινωνία και λειτουργεί επιπλέον παιδαγωγικά για τους πολίτες» (βλ. Αιτιολογική Έκθεση, σελ. 1). Η χώρα μας, εν προκειμένω, φαίνεται να ακολουθεί το παράδειγμα της Αυστρίας, η οποία επέβαλε, από 1.1.2005, καθολική απαγόρευση διατήρησης και χρησιμοποίησης άγριων ζώων σε τσίρκα, βαριετέ και παρόμοιες επιχειρήσεις (σχετικώς, βλ. απόφαση του Ευρωπαϊκού Διαμεσολαβητή της 8.3.2010 στην υπόθεση 3307/2006 (PB) JMA ως προς τον τρόπο διαχείρισης της αιτίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε βάρος της Αυστρίας στο ζήτημα της συμβατότητας της σχετικής αυστριακής νομοθεσίας προς το ευρωπαϊκό δίκαιο, όπου αναφέρεται ότι η Επιτροπή δεν έδωσε συνέχεια στη διαδικασία παράβασης σε βάρος της Αυστρίας, καθώς οι υπηρεσίες της κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι το ζήτημα του τρόπου προστασίας των άγριων ζώων στα τσίρκα είναι σκόπιμο να ρυθμισθεί από τα κράτη μέλη και όχι στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Βλ. και απόφαση του Αυστριακού Συνταγματικού Δικαστηρίου G 74/11-10 V 63/11-10 της 1.12.2011 που απεφάνθη υπέρ της συνταγματικότητας της απαγόρευσης). Ομοίως γενική απαγόρευση ισχύει και στη Δανία, με δυνατότητα κατά περίπτωση εξαίρεσης, και τη Βουλγαρία, με μεταβατική προθεσμία μέχρι το 2015. Σε άλλες χώρες, όπως στην Ολλανδία, έχει θεσπισθεί απαγόρευση από ορισμένες κοινότητες, ενώ, σε άλλες, απαγορεύεται η χρησιμοποίηση συγκεκριμένων ειδών (Φινλανδία) ή ειδών που γεννήθηκαν στην ελεύθερη φύση (Εσθονία, Πολωνία, Τσεχία) (πηγή: ECPRD, ερωτήματα 1331/2009-2010 και 1898/2012).

Β. Υπό το καθεστώς του ισχύοντος Συντάγματος, τα θέματα προστασίας των μη άγριων ζώων και πτηνών ρύθμισαν, κατ' αρχάς, ο ν. 586/1977 «περί κυρώσεως της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως προστασίας των ζώων κατά την διάρκεια διεθνούς μεταφοράς αυτών» και, εν συνεχεία, ο ν. 1197/1981 «περί προστασίας των ζώων». Το πλαίσιο αυτό ενισχύθηκε με την ψήφιση του ν. 2017/1992, διά του οποίου, ιδίως, κυρώθηκε η «Ευρωπαϊκή Σύμβαση προστασίας των ζώων συντροφιάς», η οποία καταρτίστηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης και υπογράφηκε από την Ελλάδα στις 13.11.1987. Η Σύμβαση, η οποία έχει, συμφώνως προς το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, αυξημένη τυπική ισχύ, αναγνώρισε πανηγυρικώς, μεταξύ άλλων, ότι το άτομο έχει ηθική δέσμευση να σέβεται όλα τα ζωντανά δημιουργήματα, ότι τα ζώα

συντροφιάς, αναλόγως προς τη συμβολή τους στην ποιότητα ζωής, έχουν ιδιαίτερη αξία για την κοινωνία, και θέσπισε για πρώτη φορά σε ευρωπαϊκό επίπεδο, κοινούς κανόνες για την κατοχή των ζώων συντροφιάς και επιμέρους μέτρα για τα αδέσποτα ζώα. Το υφιστάμενο νομικό καθεστώς ολοκληρώθηκε, κυρίως, με τον ν. 3170/2003 «Ζώα συντροφιάς, αδέσποτα ζώα συντροφιάς και άλλες διατάξεις», ο οποίος τροποποίησε ρυθμίσεις των ν. 1197/1981 και 2017/1992, ενισχύοντας την προστασία των ζώων συντροφιάς. Σημειώνεται ότι ειδικές ρυθμίσεις σχετικώς με την εκπαίδευση, την πιστοποίηση και την πρόσβαση των σκύλων βοηθείας σε δημόσιες και ιδιωτικές εγκαταστάσεις και υπηρεσίες, όταν συνοδεύουν πρόσωπο τυφλό ή ανάπηρο, ισχύουν δυνάμει του ν. 3868/2010 [βλ. ιδίως άρθρο 16 παρ. 7 σε συνδυασμό με την υ.α. υπ' αριθμ. Υ1γ/Γ.Π./οικ.94643 (ΦΕΚ 1384Β/3.8.2007)]. Επίσης, ζητήματα που αφορούν στη μεταφορά ζώων που χρησιμοποιούνται για τη συνοδεία αναπήρων καθώς και μικρών κατοικίδιων ρυθμίζονται δυνάμει των διατάξεων της παρ. 1. ιδ) του άρθρου 15 του ν. 2963/2001 όσον αφορά στους οριζόμενους στον ανωτέρω νόμο συγκοινωνιακούς φορείς (αστικά λεωφορεία και ΚΤΕΛ) [βλ. και άρθρο 2 παρ. 4 στοιχ. η) του π.δ. 170/2003 για την άρνηση μεταφοράς ζώων που χρησιμοποιούνται για τη συνοδεία αναπήρων ή μικρών κατοικίδιων. Η μεταφορά κατοικίδιων με τα λοιπά μέσα σταθερής τροχιάς (τραμ, μετρό κ.λπ.) διέπεται από τους οικείους κανονισμούς λειτουργίας].

Γ. Στο κοινοτικό επίπεδο, σημείο αφετηρίας για την προστασία των ζώων αποτέλεσε το «Πρωτόκολλο για την προστασία και την καλή μεταχείριση των ζώων», το οποίο προσαρτήθηκε στη Συνθήκη του Άμστερνταμ το 1997, κατά το οποίο, για «τη διαμόρφωση και την υλοποίηση των πολιτικών της Κοινότητας στους τομείς της γεωργίας, των μεταφορών, της εσωτερικής αγοράς και της έρευνας, η Κοινότητα και τα κράτη μέλη λαμβάνουν πλήρως υπόψη τις ανάγκες της καλής διαβίωσης των ζώων, τηρώντας συνάμα τις νομοθετικές ή διοικητικές διατάξεις και τα έθιμα των κρατών μελών που αφορούν, ιδίως, τους λατρευτικούς τύπους, τις πολιτιστικές παραδόσεις και την κατά τόπους πολιτιστική κληρονομιά».

Το νέο άρθρο 13 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο έχει γενική εφαρμογή, ορίζει σαφώς ότι, «κατά τη διαμόρφωση και την εφαρμογή των σχετικών πολιτικών της, η Ε.Ε. λαμβάνει πλήρως υπόψη της τις απαιτήσεις καλής διαβίωσης των ζώων -ως όντων με αισθητήρια αντίληψη- τηρώντας ταυτοχρόνως τις νομοθετικές ή διοικητικές διατάξεις και τα έθιμα των κρατών μελών που αφορούν ιδίως τα θρησκευτικά τυπικά, τις πολιτιστικές παραδόσεις και την κατά τόπους πολιτιστική κληρονομιά». Έτσι, το Συμβούλιο της Ε.Ε., στα Συμπεράσματά του της 29.11.2010

για την καλή διαβίωση των σκύλων και των γατών, καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο πλαίσιο της δεύτερης στρατηγικής της Ε.Ε. για την προστασία και την καλή διαβίωση των ζώων (2012-2015), η οποία εγκρίθηκε εντελώς προσφάτως, στις 19.1.2012, μεταξύ άλλων, να εξετάσει τις διαφορές μεταξύ των μέτρων που θεσπίζουν τα κράτη μέλη όσον αφορά στην εκτροφή και το εμπόριο σκύλων και γατών στην Ε.Ε. και, εφόσον το κρίνει σκόπιμο, να εκπονήσει εναλλακτικές προτάσεις για την εναρμόνιση της εσωτερικής αγοράς, να εξετάσει και να υποβάλει, εφόσον το κρίνει θεμιτό, εναλλακτικές προτάσεις που θα διευκολύνουν τη θέσπιση εναρμονισμένων συστημάτων αναγνώρισης και καταγραφής των σκύλων και των γατών προκειμένου να δοθούν καλύτερες εγγυήσεις στον πολίτη μέσω αποτελεσματικότερης ανίχνευσης των ζώων αυτών. Καλεί δε το Συμβούλιο της Ε.Ε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να μελετήσει και να παρουσιάσει, εφόσον το κρίνει θεμιτό, συγκεκριμένη πρόταση που θα απαγορεύει, στην Ευρωπαϊκή Ένωση, την επίδειξη, σε δημόσιες εκδηλώσεις, σκύλων και γατών που έχουν υποστεί μη θεραπευτικές χειρουργικές επεμβάσεις, και το εμπόριο αυτών των ζώων, και να θεσπίσει, όπου χρειάζεται, και σε συντονισμό με τα κράτη μέλη, κατάλληλους τρόπους δράσης για την προώθηση και την υποστήριξη της εκπαίδευσης όσον αφορά στην υπεύθυνη συμπεριφορά των κατόχων σκύλων και γατών, καθώς και να υποστηρίξει εθνικές ενημερωτικές εκστρατείες για τις αρνητικές επιπτώσεις των μη θεραπευτικών χειρουργικών επεμβάσεων στην καλή διαβίωση των σκύλων και των γατών.

Σημειώνεται, επίσης, ότι, αν και κανόνες υποχρεωτικής σήμανσης ισχύουν σε αρκετές ευρωπαϊκές χώρες (Ολλανδία, Σουηδία, Πορτογαλία, Ελβετία, Ιταλία) ή κρατίδιά τους (Γερμανία) (πηγή: ECPRD, ερωτήματα 1398/2010 και 1898/2012), υποχρεωτική σήμανση έχει θεσπισθεί σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης μόνο στο πλαίσιο της νομοθεσίας για τη μεταφορά ζώων (βλ. ιδίως Κανονισμό 998/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26.5.2003, ΕΕ L 146/13.6.2003, σελ. 0001 επ.).

Επισημαίνεται, ακόμη, ότι, δυνάμει του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1523/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11.12.2007 (ΕΕ L 343/27.12.2007, σελ. 0001 επ.), απαγορεύονται η εμπορία και η εισαγωγή ή η εξαγωγή από την Ευρωπαϊκή Ένωση γούνας γάτας και σκύλου, όπως και προϊόντων που περιέχουν τέτοια γούνα, προκειμένου να αρθούν τα εμπόδια στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη των καταναλωτών ως προς το ότι τα προϊόντα γούνας που αγοράζουν δεν περιέχουν γούνα γάτας και σκύλου. Η προστασία, εξ άλλου, των χρησιμοποιούμενων για επιστημονικούς σκοπούς ζώων διέπεται από την Οδηγία 2010/63/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της

22.9.2010 (ΕΕ L 276 της 20.10.2010, σελ. 33 επ.), στο άρθρο 2 της οποίας προβλέπεται ότι τα κράτη μέλη μπορούν, τηρουμένων των γενικών κανόνων της συνθήκης, να διατηρούν διατάξεις οι οποίες είναι εν ισχύ στις 9.11.2010 και οι οποίες αποσκοπούν στο να διασφαλίσουν ευρύτερη προστασία των ζώων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας, υπό την προϋπόθεση ότι θα ενημερώσουν την Επιτροπή πριν από την 1.1.2013 σχετικώς με αυτές τις εθνικές διατάξεις.

Δ. Συμφώνως προς τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα (εφεξής, Α.Κ.), κατά την αντίληψη των συναλλαγών, τα ζώα διακρίνονται σε άγρια και μη άγρια. Άγρια είναι όσα δεν επιδέχονται εξουσίαση (λ.χ. λιοντάρι), ενώ τα μη άγρια διακρίνονται σε ήμερα ή τιθασευμένα. Τα μεν ήμερα είναι εντεταγμένα στο ανθρώπινο περιβάλλον (λ.χ. σκύλοι), τα δε τιθασευμένα, αν και έχουν άγρια φύση, διαβιούν υπό τη φροντίδα του ανθρώπου και, κινούμενα ελευθέρως, επιστρέφουν συνήθως στους χώρους διαμονής τους (για τις διακρίσεις αυτές, βλ. Π. Φίλιο, Εμπράγματο Δίκαιο, 2000, σελ. 166-167). Τα ζώα διακρίνονται, επίσης, σε όσα ανήκουν στην κυριότητα ορισμένου προσώπου και στα αδέσποτα. Τα άγρια ζώα που βρίσκονται στη φυσική τους ελευθερία (1077 εδ. α' Α.Κ.), όπως επίσης και αυτά που απέκτησαν και πάλι την ελευθερία τους (1077 εδ. γ' Α.Κ.) θεωρούνται, κατά τον Α.Κ., αδέσποτα. Αδέσποτα θεωρούνται και τα τιθασευμένα, εάν χάσουν τη συνήθεια της επιστροφής τους (1077 εδ. δ' Α.Κ.), ενώ, ειδικώς εν σχέσει προς την ευθύνη κατόχου ζώου, κατά την έννοια του Α.Κ., ζώο θεωρείται αδέσποτο όταν δεν τελεί υπό τη φυσική εξουσία προσώπου που το χρησιμοποιεί για δικό του συμφέρον και έχει τη φροντίδα του με παροχή σε αυτό στέγης και τροφής για ορισμένη διάρκεια χρόνου, έχοντας, μάλιστα, επί πλέον, την εξουσία να αποφασίζει περί της ύπαρξης του ζώου (βλ. Α.Π. 1445/2007, αδημοσίευτη στο νομικό τύπο, βλ. και Παρατήρηση υπ' αριθ. 4). Τα ευρισκόμενα σε περίφρακτο χώρο άγρια ζώα δεν είναι αδέσποτα (1077 εδ. β' Α.Κ.). [Βλ. και Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής επί του Νοχ «Ζώα συντροφιάς, αδέσποτα ζώα συντροφιάς και άλλες διατάξεις» της 27.6.2003, ν. 3170/2003].

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 1 στοιχ. δ) και θ)

Διά της προτεινόμενης διάταξης ορίζεται η έννοια του δεσποζόμενου ζώου συντροφιάς. Εν σχέσει προς τον ισχύοντα και, διά του παρόντος, τροποποιούμενο ν. 3170/2003 [βλ. άρθρο του 1 στοιχ. α)], ο ως άνω ορισμός παρουσιάζει ένα επί πλέον στοιχείο. Απαιτείται, ειδικότερα, το ζώο να μην είναι «άγριο». Για λόγους εφαρμογής της διάταξης, ερωτάται εάν υπό τον ανωτέρω όρο νοούνται μόνο τα εξημερωμένα είδη τα οποία έχουν γεννηθεί

και μεγαλώσει σε επαφή με τον άνθρωπο ή και τα τιθασευμένα (κατά την ανωτέρω, υπό Κεφ. Ι. Γενικές Παρατηρήσεις, στοιχ. Γ., έννοια του Α.Κ.) είδη άγριας πανίδας, των οποίων η εμπορία επιτρέπεται υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις της σχετικής εθνικής νομοθεσίας και της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλ., ιδίως, σύμβαση για το διεθνές εμπόριο των ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας που απειλούνται με εξαφάνιση (CITES) και σχετικό Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 338/97 του Συμβουλίου της 9.12.1996 για την προστασία των ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας με τον έλεγχο του εμπορίου τους (ΕΕ L 61 της 3.3.1997, σελ. 1 επ. για το ειδικό καθεστώς τους).

Στη διατύπωση, εξ άλλου, της έννοιας του «ζώου συντροφιάς» υπό στοιχ. γ) δεν περιλαμβάνεται ο όρος «μη άγριο».

Η διευκρίνιση έχει ειδικότερη σημασία για την τήρηση των κανόνων ευζωίας από τους ιδιοκτήτες, και την αρμοδιότητα των αρχών σε περίπτωση που παραλείπεται η τήρησή τους.

Εξ άλλου, διά του στοιχ. θ) ορίζεται το «σοβαρό νόσημα» ως κάθε νόσημα άμεσου και υψηλού κινδύνου για την υγεία του ανθρώπου ή ζώου, του ίδιου ή άλλου είδους. Επειδή η ανωτέρω έννοια έχει εν προκειμένω σημασία για τον χαρακτηρισμό ζώου ως επικίνδυνου [βλ. στοιχ. στ) του άρθρου, όπου αναφέρεται, επί πλέον, ότι η νόσος δεν είναι ιάσιμη] και, συνακολούθως, για την εφαρμογή του άρθρου 9 παρ. 4, θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμο να εναρμονισθούν οι ανωτέρω ορισμοί.

2. Επί του άρθρου 3 παρ. 1Α

Για λόγους πληρότητας, θα ήταν, ενδεχομένως σκόπιμο να τεθούν οι λέξεις «της Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής» μετά από τις λέξεις «Διεύθυνση Κτηνιατρικής Αντίληψης Φαρμάκων και Εφαρμογών».

3. Επί του άρθρου 4 παρ. 1 και 10

Δεδομένου ότι η προτεινόμενη διάταξη της παρ. 1 παραπέμπει στις διατάξεις περί προστασίας προσωπικών δεδομένων, θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμο να περιγραφεί η έννοια του όρου «πρόσβαση» στη διαδικτυακή βάση σήμανσης.

Περαιτέρω, ο όρος «λογικοί παράμετροι συσχέτισης του αριθμού των ζώων ανά ιδιοκτήτη», θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμο να αποσαφηνισθεί, ιδίως εφόσον πρόκειται περί στοιχείου εισαγόμενου στη διαδικτυακή βάση, χωρίς να προσδιορίζονται το υποκείμενο που ενεργεί την εισαγωγή, ο τρόπος χρήσης ή αξιοποίησής του και ο συσχετισμός του προς άλλα τηρούμενα δεδομένα.

Για την ταυτότητα του νομικού λόγου (βλ. ανωτέρω, επί της παρ. 1), και

στη διάταξη της παρ. 10 σκόπιμο θα ήταν να διευκρινισθεί η έννοια του όρου «πρόσβαση». Χρήζει επίσης διευκρίνισης η έννοια της φράσης «προκειμένου να έχουν [οι Ο.Τ.Α.] τον έλεγχο δεσποζομένων και αδέσποτων ζώων», και συγκεκριμένως, εάν αφορά στον έλεγχο των αρμόδιων κτηνιατρικών υπηρεσιών των δήμων (ή, αναλόγως, των γραφείων γεωργικής ανάπτυξης των δήμων, βλ. άρθρο 2 παρ. 2) επί των πιστοποιημένων για τη σήμανση και την καταγραφή κτηνιάτρων [βλ. άρθρο 3 παρ. 3 στοιχ. β)], την υποχρέωση περισυλλογής, περίθαλψης, εξέτασης κ.λπ. αδέσποτων ζώων, την ευθύνη των δήμων κατά το άρθρο 5 παρ. 2 εδ. β' του Νοχ, την εφαρμογή των άρθρων 12 και 15 του Νοχ και τη βεβαίωση των παραβάσεων του Νοχ (βλ. άρθρο 21).

4. Επί του άρθρου 5 παρ. 2

Κατά την προτεινόμενη διάταξη, «Ο κάτοχος του ζώου συντροφιάς ευθύνεται για οποιαδήποτε βλάβη ή ζημιά, που προκαλείται από το ζώο, σύμφωνα με το άρθρο 924 ΑΚ. Για τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς, εκτός από εκείνα της παραγράφου 5 του άρθρου 9, η αντίστοιχη ευθύνη βαρύνει τον οικείο Δήμο».

Κατά το άρθρο 924 Α.Κ., ο κάτοχος ζώου ευθύνεται για τη ζημία που προξενήθηκε από αυτό σε τρίτο. Εάν η ζημία έγινε από κατοικίδιο ζώο που χρησιμοποιείται για το επάγγελμα, τη φύλαξη της κατοικίας ή τη διατροφή του κατόχου του, αυτός δεν ευθύνεται, εάν αποδείξει ότι δεν τον βαρύνει πταίσμα ως προς τη φύλαξη και την εποπτεία του ζώου. Διά της παρ. 1 του άρθρου 924 καθιερώνεται η αντικειμενική ευθύνη του κατόχου ζώου, ανεξαρτήτως υπαιτιότητάς του, ενώ, διά της παρ. 2 του ίδιου άρθρου, θεσπίζεται, ειδικώς για τα κατοικίδια ζώα, η νόθος αντικειμενική ευθύνη, στηριζόμενη σε εικαζόμενο πταίσμα του κατόχου για τη φύλαξη και την εποπτεία του ζώου (ΑΠ 41/1994, ΝοΒ 42, σελ. 1151 ΕφΔωδ, 69/2002, ΔωδεκΝεα 7, σελ. 60). Συνεπώς, στην περίπτωση αυτή ο κάτοχος μπορεί να απαλλαγεί από σχετική ευθύνη εάν επικαλεσθεί και αποδείξει ότι δεν τον βαρύνει πταίσμα για τη φύλαξη και εποπτεία του ζώου (ΕφΑθ 1367/2000, Δ/νη 41, σελ. 797). Ως κατοικίδια ζώα νοούνται εκείνα που ζουν αναπτύσσονται, τρέφονται ή αναπαράγονται υπό τη στέγη ή τον κοινωνικό κύκλο του ανθρώπου και με τις φροντίδες του, είναι, δε, προορισμένα να χρησιμοποιούνται για το επάγγελμα, τη φύλαξη της οικίας ή τη διατροφή του κατόχου τους. Τέτοια ζώα είναι τα σκυλιά, οι κατσίκες, τα άλογα, οι αγελάδες κ.λπ. (ΕφΑθ 5713/1994, ΕλΔνη 38, σελ. 566). Αντιστοίχως, ως κάτοχος ζώου θεωρείται αυτός που έχει τη φυσική εξουσία επί του ζώου και το χρησιμοποιεί ή το εκμεταλλεύεται οικονομικώς, και μάλιστα όχι παροδικώς (βλ. Απ. Γεωργιάδη – Μ. Σταθόπουλο, Αστικός Κώδικας, Κατ' άρθρον ερμηνεία IV, Ειδικό Ενοχικό, 1982, σελ. 762 επ.).

Σχετικώς, τέλος, με την αντίστοιχη ευθύνη των δήμων για τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς, πρβλ. και Πρίωανν 240/2009, Αρμ. 2011, σελ. 836, συμφώνως προς την οποία το κράτος οφείλει να λαμβάνει ειδικά αγροπεριβαλλοντικά μέτρα ώστε να αποφεύγονται επιθέσεις άγριων ζώων σε κατοικημένες ορεινές περιοχές, σε περίπτωση, δε, πλημμελούς εκπλήρωσης της εν λόγω κρατικής υποχρέωσης, με αποτέλεσμα την απώλεια ζωής από επίθεση άγριου ζώου, στοιχειοθετείται κρατική ευθύνη κατά το άρθρο 105 ΕισΝΑΚ.

5. Επί του άρθρου 6 παρ. 1 και 3

Στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 1, για λόγους ακριβολογίας, θα μπορούσε, ενδεχομένως, να προτιμηθεί ο όρος «γονιμοποίηση» αντί του όρου «αναπαραγωγή».

Περαιτέρω, κατά τη διάταξη της παρ. 3, «Δεν επιτρέπεται η πώληση ζώων συντροφιάς με ηλικία μικρότερη των οκτώ (8) εβδομάδων». Ερωτάται, κατ' αρχάς, εάν στο πεδίο εφαρμογής της απαγόρευσης εμπίπτει η υιοθεσία, κατά την έννοια του παρόντος Νσχ, συμφώνως προς το άρθρο 9 παρ. 6 και 7, καθώς και η δωρεάν παραχώρηση ζώου συντροφιάς. Χρήζει, περαιτέρω, διευκρίνισης εάν επιτρέπεται και η εισαγωγή με σκοπό την πώληση ζώων συντροφιάς με ηλικία μικρότερη των οκτώ (8) εβδομάδων.

6. Επί του άρθρου 9 παρ. 4 και 6

Θα ήταν χρήσιμο να διευκρινισθεί εάν, σε περίπτωση κατά την οποία ζωοφιλικό σωματείο αρνηθεί να αναλάβει τη διαδικασία υιοθεσίας, κατά την έννοια του παρόντος Νσχ, αδέσποτου ζώου το οποίο πάσχει από ανίατη ασθένεια ή είναι πλήρως ανίκανο να αυτοσυντηρηθεί λόγω γήρατος ή αναπηρίας, δύναται ο οικείος δήμος να προχωρήσει απευθείας σε διαδικασία απόκτησης (υιοθεσίας, κατά την έννοια του παρόντος) του ζώου από ιδιώτη, ενήλικο πρόσωπο, και υπό ποιους όρους.

7. Επί του άρθρου 9 παρ. 11

Διά της ανωτέρω διάταξης προβλέπεται, μεταξύ άλλων, ότι η στείρωση, η σήμανση και η καταγραφή των αδέσποτων ζώων συντροφιάς πραγματοποιούνται και από εθελοντές αλλοδαπούς κτηνιάτρους, οι οποίοι συγκεντρώνουν όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις, προκειμένου να ασκήσουν νομίμως το επάγγελμα του κτηνιάτρου στην Ελλάδα. Περαιτέρω, ορίζεται ότι η στείρωση μπορεί να πραγματοποιείται και σε κινητές εγκαταστάσεις κατάλληλες για άσκηση κτηνιατρικών πράξεων, που διαθέτουν οι προαναφερόμενοι κτηνίατροι, ενώ ειδικώς για την πραγματοποίηση στείρωσης μπορεί να διατίθενται και εγκαταστάσεις των γραφείων Υπηρεσιών Κτηνιατρικής της οικείας περιφέρειας, περιφερειακής ενότητας ή του δήμου.

Παρατηρείται, κατ' αρχάς, ότι δεν προκύπτουν σαφώς οι εγκαταστάσεις στις οποίες οι ανωτέρω κτηνίατροι πραγματοποιούν ηλεκτρονική σήμανση και καταγραφή αδέσποτων ζώων συντροφιάς. Εξ αντιδιαστολής φαίνεται να προκύπτει ότι τις ανωτέρω πράξεις τις ενεργούν είτε στα κτηνιατρεία τους είτε σε κατάλληλες για άσκηση κτηνιατρικών πράξεων κινητές εγκαταστάσεις, εφόσον βεβαίως διαθέτουν τέτοιες εγκαταστάσεις. Ερωτάται συναφώς εάν, συμφώνως προς το άρθρο 4 παρ. 5 του Νσχ, δύνανται οι ανωτέρω κτηνίατροι να πραγματοποιούν καταγραφή και σήμανση αδέσποτου ζώου συντροφιάς και στους ειδικώς διαμορφωμένους χώρους των δήμων, των διαδημοτικών κέντρων, των Διευθύνσεων Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των περιφερειακών ενοτήτων της χώρας καθώς και των ζωοφιλικών σωματείων. Περαιτέρω, θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο να διευκρινισθεί εάν οι εθελοντές αλλοδαποί κτηνίατροι πιστοποιούνται στη Διεύθυνση Πληροφορικής του Υ.Α.Α.Τ., και, επομένως, αποκτούν κωδικό πρόσβασης στη Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση, προκειμένου να καταχωρίσουν τα στοιχεία της σήμανσης, δεδομένου ότι, κατά τη διατύπωση του άρθρου 4 παρ. 5 του Νσχ, η ηλεκτρονική σήμανση και καταγραφή «πραγματοποιούνται από κτηνιάτρους που έχουν πιστοποιηθεί και ασκούν νόμιμα το κτηνιατρικό επάγγελμα στην Ελλάδα».

8. Επί του άρθρου 10 παρ. 1

Θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, η φράση «του Κανονισμού (ΕΕ) της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2010» να αντικατασταθεί από τη φράση «του Κανονισμού (ΕΕ) 388/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 6ης Μαΐου 2010 σχετικά με τον μέγιστο αριθμό συγκεκριμένων ειδών ζώων συντροφιάς που εφαρμόζονται στις μη εμπορικού χαρακτήρα μετακινήσεις».

9. Επί των άρθρων 11 παρ. 2, 3 και 16

Για λόγους ακριβολογίας, θα ήταν ενδεχομένως ενδεδειγμένο να γίνεται χρήση του όρου «διατάξεις της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης» και «νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης», αντιστοίχως.

10. Επί του άρθρου 12 σε συνδ. με το άρθρο 13 παρ. 1

Από τη διατύπωση των άρθρων δεν προκύπτει σαφώς εάν η απαγόρευση έκθεσης ζώων σε επιχειρήσεις επιδείξεων, πανηγυριών, συναυλιών ή άλλων καλλιτεχνικών ή ψυχαγωγικών εκδηλώσεων, εφόσον τα ζώα χρησιμοποιούνται με οποιονδήποτε σκοπό στο πρόγραμμά τους, καταλαμβάνει και την περίπτωση κατά την οποία ζώα εκτίθενται δημοσίως και υπαιθρίως (εκτός κα-

ταστημάτων πώλησης, τα οποία εξαιρούνται δυνάμει του άρθρου 13 παρ. 1), με σκοπό την πώλησή τους.

Επίσης, δεδομένου ότι ο τίτλος του άρθρου 12 παρίσταται ευρύτερος των ρυθμιζόμενων σε αυτό ζητημάτων, θα ήταν, ενδεχομένως, χρήσιμο να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Απαγόρευση χρησιμοποίησης κάθε είδους ζώου σε ορισμένα θεάματα και συναφείς δραστηριότητες».

Αθήνα, 23.1.2012

Οι εισηγητές
 Δημήτριος Κανελλόπουλος
 Προϊστάμενος του Τμήματος
 Διεθνών και Αμυντικών Μελετών
 Γεωργία Μακροπούλου
 Ειδικοί Επιστημονικοί Συνεργάτες

Ο Προϊστάμενος του Β΄ Τμήματος
 Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
 Στέφανος Κουτσουμπίνας
 Επ. Καθηγητής της Νομικής Σχολής
 του Πανεπιστημίου Θράκης

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
 Επιστημονικών Μελετών
 Αστέρης Πλιάκος
 Αν. Καθηγητής του Οικονομικού
 Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
 Κώστας Μαυριάς
 Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών